

SVENSKT NÄRINGSLIV

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Enheten för mervärdesskatt och
punktskatter

Vår referens/dnr:
2023-66

Er referens/dnr:
Fi2023/01511

2023-06-19

Remiss av promemorian Förslag om justerad skatt på naturgrus och avfall inför budgetpropositionen 2024

Föreningen Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att avge yttrande över rubricerad promemoria och tillstyrker förslaget om slopad överindexering men avstyrker föreslaget om höjning av skattesatser i enlighet med vad som anges nedan.

Sammanfattning av synpunkter

- Svenskt Näringsliv välkomnar och tillstyrker att BNP-indexeringen av avfallsskatten respektive naturgrusskatten slopas och att indexeringen, i likhet med andra punktskatter, i stället sker enbart med KPI.
- Svenskt Näringsliv avstyrker höjningar av avfallsskatten och naturgrusskatten för 2024 till den del som överstiger KPI-indexeringen som fastställs för 2024.
- Tillgängliga uppgifter indikerar entydigt att naturgrusskatten har spelat ut sin roll som miljöstyrmedel med anledning av de alltmer rigorösa miljötillståndskraven. En översyn bör göras för att se om naturgrusskattens miljöstyrande effekt är överspelad och om skatten därmed bör slopas.

Grunder för förslagen

I promemorian föreslås att BNP-indexeringen¹, den s.k. överindexeringen, på avfallsskatten respektive naturgrusskatten slopas från den 1 januari 2024.² I stället kommer den årliga uppräkningsförlagan enbart konsumentprisindex, vilket är brukligt för andra punktskatter som indexuppräknas. Som skäl för ändringen anges att inget tyder på att de externa effekterna av brutet naturgrus eller deponerat avfall ökar i takt med inkomstutvecklingen.

¹ Ett schablon tillägg på två procentenheter utöver konsumentprisindex, KPI.

² Överindexeringen på avfallsskatt och naturgrusskatt infördes den 1 januari 2018.

För att skatternas miljöstyrande effekt ska stärkas är det enligt promemorian nödvändigt att skattesatserna höjs utöver vad en realvärdesäkring innebär. Mot bakgrund av detta föreslås att skattesatsen för avfallsskatt ska höjas från 634 kronor till 725 kronor per ton avfall för kalenderåret 2024 samt att naturgrusskatten ska höjas från 19 kronor till 22 kronor per ton naturgrus för kalenderåret 2024.

Förslagen om slopad BNP-indexering och höjda skattesatser beräknas öka skatteintäkterna från avfallsskatten med 6 mnkr och från naturgrusskatten med 5 mnkr för 2024.

Synpunkter

Slopad överindexering

Svenskt Näringsliv välkomnar och tillstyrker att BNP-indexeringen av avfallsskatten respektive naturgrusskatten slopas och att indexeringen, i likhet med andra punktskatter, i stället sker enbart med KPI.

Svenskt Näringsliv är och var mycket kritisk vid införandet av den nuvarande indexeringsmodellen av avfallsskatt och naturgrusskatt då den innebär att det sker en överindexering av berörda skatter som växer mer än KPI-utvecklingen.³ Överindexeringen innebär på 20 års sikt en 50 procentig höjning av skatterna utan att riksdagen fattat några nya aktiva beslut.

Höjda skattesatser

Svenskt Näringsliv avstyrker de föreslagna höjningarna av avfallsskatten och naturgrusskatten för 2024 till den del som överstiger KPI-indexeringen som fastställs för 2024.

Vidare ifrågasätter Svenskt Näringsliv om det finns skäl till att höja avfallsskatten och naturgrusskatten med mer än vad som görs för övriga punktskatter för 2024. Den föreslagna höjningen för 2024 avseende avfallsskatten uppgår till drygt 14 procentenheter och för naturgrusskatten med närmare 16 procentenheter.

Det kan på goda grunder ifrågasättas om att det finns ett reellt behov att öka skatternas styrande effekt utöver vad en realsäkring enligt KPI innebär.

En rapport från Sveriges Geologiska Undersökning, SGU, från den 24 mars 2023 visar att uttaget av naturgrus är det lägsta någonsin i den senaste mätningen med

³ Se tidigare remissvar från Svenskt Näringsliv.

7,6 miljoner ton, vilket motsvarar cirka 7 procent av den totala ballastproduktionen.⁴ Av figur 8 i SGU:s rapport framgår att uttaget av naturgrus minskat med närmare 90 procentenheter sedan början av 1990-talet och att merparten av nedgången skedde innan naturgrusskatten infördes den 1 juli 1996.

Enligt branschorganisationen Sveriges Bergmaterialindustri, SMBI, är det snarare svårigheten att få förnyat miljötilstånd för naturgrustäkter än den allt högre naturgrusskatten, som leder till att de historiskt låga uttagsnivåerna fortsätter att minska. Naturgrus används i dag i stort sett endast där det är svårt att ersätta naturgruset med ett annat material. Konsekvensen blir att en höjd skattenivå leder till stigande byggkostnader i en vikande konjunktur.

Svenskt Näringsliv delar SBMI:s bedömning att varken en höjning eller sänkning av skatten skulle leda till att uttaget av naturgrus förändras mer än marginellt.⁵

Tillgängliga uppgifter indikerar entydigt att naturgrusskatten har spelat ut sin roll som miljöstyrmedel med anledning av de alltmer rigorösa miljötilståndskraven. Med anledning av detta finns det inga miljömässiga skäl att höja skatten för 2024 i enlighet med regeringens förslag. Snarare bör en översyn göras för att se om naturgrusskattens miljöstyrande effekt är överspelad och om skatten därmed bör slopas.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Johan Fall

Robert Lönn

⁴ SGU:s periodiska publikationer 2022:3 Grus, sand och krossberg 2021. Statistics of the Swedish construction aggregate production 2021.

<https://apps.sgu.se/geolagret/GetMetaDataById?id=md-976e5237-5916-4526-9a4f-d217880b7992>

⁵ Se SBMI:s remissvar avseende aktuell remiss.